

Аналітична довідка про підсумки проведення регіональних Інтернет-зборів батьків майбутніх першокласників у 2019 році

Відповідно до листа Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації від 18.02.2019 № 01-33/866 з 1 по 31 березня 2019 року з метою поширення практики організації різних форм роботи з батьками дітей старшого дошкільного віку, забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти, вивчення проблем, із якими стикаються батьки майбутніх першокласників, на сайті КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти» проведено Інтернет-збори батьків майбутніх першокласників.

У заході взяли участь 2994 особи із 48 районів (міст, ОТГ) Харківської області та міста Харкова.

Найактивнішими були учасники з Богодухівського, Валківського, Лозівського, Новодолазького, Сахновщинського, Харківського, Шевченківського районів області, міст Ізюма, Лозової та Холодногірського, Індустріального районів м. Харкова. Не брали участь в Інтернет-зборах Малиновська, Малоданилівська, Оскільська, Циркунівська, Чкалівська ОТГ.

У межах Інтернет-зборів здійснювалося анкетування, результати якого показали наступне.

1. Більшість учасників Інтернет-зборів (99,10%) зазначила, що їхні діти охоплені різними формами дошкільної освіти. Із них: 83% – відвідують заклади дошкільної освіти (71% – у 2018 році); 12,8% – структурні підрозділи закладів загальної середньої освіти (20,8% – у 2018 році); 4,7% – групи підготовки до школи при закладах загальної середньої освіти (6,5% – у 2018 році); 1,6% – здобувають дошкільну освіту за допомогою фізичних осіб-підприємців (1,7% – у 2018 році).

2. Третина респондентів (35,2 %) зазначила, що їх діти почали відвідувати заклади дошкільної освіти з 2-х років (29,1% – у 2018 році); 42% – із 3-х років (43,6% – у 2018 році); 13,2% – із 4-х років (14,7% – у 2018 році); 9,2% – із 5-ти років (12,6% – у 2018 році). Це свідчить про досить високу зацікавленість батьків у здобутті дітьми дошкільної освіти та розуміння значення дошкільної освіти для розвитку особистості дитини. Також ці дані вказують на систематичне спілкування батьків із педагогічними працівниками, що надає можливість отримувати інформацію та консультативну допомогу з питань розвитку їх дитини.

3. Найбільшу увагу при підготовці дітей до школи батьки приділяють таким складовим, як:

- розвиток пізнавальної діяльності дитини, окремих пізнавальних процесів (мовлення, пам'яті, сприймання, мислення, уваги, уяви) – 85,9 % (84,6% – у 2018 році);
- формування навичок поведінки в колективі – 76,4% (70,4% – у 2018 році);
- опанування певних умінь та навичок (читання, письмо, лічба, інші) – 70,6 % (61,2 % – у 2018 році).
- формування мотивації до навчання – 61,9 % (59,4 % – у 2018 році);
- розвиток фізичних якостей – 50,4 % (49,4 % – у 2018 році).

Ці результати свідчать про те, що більшість батьків продовжують надавати пріоритет розвитку пізнавальній діяльності дитини, а також формуванню навичок читання, письма, лічби тощо. Як і в минулому році, недостатня увага приділяється стану розвитку фізичних якостей дитини та мотивації їх до навчання. У порівнянні з 2018 роком кількість таких респондентів збільшилася (відповідно на 7,5% і 1,4%). Слід зазначити, що в 2019 році результати анкетування свідчать про негативну тенденцію розуміння батьками поняття «готовність дитини до школи», нерозуміння того, що основою формування ключових компетентностей дітей у початковій школі є базові якості особистості дитини, набуті у дошкільному віці: спостережливість, допитливість, довільність, самостійність, ініціативність, відповідальність, чуйність, креативність, міжособистісної позитивної комунікації та інші.

4. Переважна більшість батьків дітей – 90 % (90,9% – у 2018 році) зазначила, що добре проінформовані педагогами про зміст освітнього процесу в закладі дошкільної освіти. У порівнянні з минулим роком кількість учасників Інтернет-зборів, які надали такі відповіді, зменшилось на (на 0,9 %). При цьому батьки дітей відповіли, що залучаються до різних форм роботи, під час яких можуть ближче познайомитися зі змістом освітнього процесу в закладах дошкільної освіти, особливостями роботи з дітьми щодо підготовки їх до школи та налагодити співпрацю з педагогами. Серед форм роботи з батьками, що використовуються в ЗДО респонденти назвали батьківські збори – 95,77 % (95,4% – у 2018 році); конференції – 8,9% (7,2% – у 2018 році); консультації – 41,47% (45,2% – у 2018 році); школи молодих батьків – 5,8% (10% – у 2018 році); свята – 89% (10% – у 2018 році); дні відкритих дверей – 37,9% (42,4% – у 2018 році). Це вказує на те, що батьків, як і в минулому році, переважно залучають до традиційних фронтальних форм роботи. Тому педагогам необхідно більше уваги приділяти груповим та індивідуальним формам роботи, під час яких батьки матимуть можливість з'ясувати питання індивідуальних особливостей розвитку їхньої дитини (школа молодих батьків, індивідуальні та групові консультації).

5. Як і в минулому році, переважна більшість опитаних 90,9 % (84% – у 2018 році) відповіла, що отримує консультації, відвідують батьківські збори з питань підготовки дітей до школи в закладах дошкільної освіти. У порівнянні з минулим роком, у 2019 році відсоток таких респондентів збільшився. У 2019 році вищий показник консультування батьків педагогами закладів загальної середньої освіти – 29,1% (16,5% – у 2018 році). Лише 0,82% (0,67% – у 2018 році) батьків зазначили, що зверталися за консультацією до районних психологічних служб, 1,8 % (3,4% – у 2018 році) – до місцевих органів управління у сфері освіти.

6. Понад 96,2 % опитаних висловили задоволення рівнем надання освітніх послуг дітям старшого дошкільного віку в закладах дошкільної освіти. Порівняно з минулим роком кількість опитаних, які надали таку відповідь, дещо збільшилася: від 96 % до 96,1 %.

7. Як і в минулому році, переважна більшість учасників Інтернет-зборів (96,7%) зазначили, що ознайомлені з порядком прийому дітей до 1 класу. У 2019 році кількість таких респондентів збільшилася (на 3,1 %) і становила

у 2018 році 93,6 %. Разом із тим, значна кількість запитань батьків дітей, що стосувалися правил прийому дітей до 1 класу, засвідчила їхню недостатню поінформованість.

У межах заходу учасники мали можливість ознайомитися з такими матеріалами:

- нормативним документом, що регламентує порядок прийому дітей до 1 класу – наказом Міністерства освіти і науки України від 16.04.2018 № 367 «Порядок зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 5 травня 2018 року за № 564/32016.

- вимоги освітніх програм «Дитини» (у редакції 2016 року) та «Я у Світі» (у редакції 2014 року) до рівня розвитку дитини на момент завершення її перебування в закладі дошкільної освіти;

- інформація про оновлену редакцію освітньої програми для дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт»;

- поради практичного психолога щодо підготовки дитини до навчання в школі.

Під час Інтернет-зборів батьки дітей також могли поставити запитання, що турбують їх напередодні вступу дітей до школи. Із запитаннями звернулися 303 (395 – у 2018 році) учасників.

Відповіді надавали фахівці Харківської академії неперервної освіти: Капустіна Н.О., Прасол І.О., методисти Центру громадянського виховання, Разводова Т.О, методист Центру практичної психології і соціальної роботи та здорового способу життя.

Аналіз змісту запитань показав, що найбільшу частину батьків дітей цікавили такі питання, як:

- умови прийому до 1 класу;
- умови та зміст навчання у 1 класі відповідно до Концепції «Нова українська школа»;

- забезпечення першокласників підручниками

- складові готовності дитини до школи;

- адаптація дитини до школи;

- перелік умінь та навичок, які повинна мати дитина перед вступом до школи;

- створення умов у школі для навчання дітей, які мають особливості розвитку, зокрема вади мовлення; навчання дітей з особливими освітніми потребами;

- режим дня першокласника, створення освітнього середовища вдома.

Крім того, в 2019 році багато запитань стосувалися організації освітнього процесу в першому класі в умовах впровадження нового Державного стандарту початкової школи. Це свідчить про те, що не всі батьки достатньо обізнані з основними ідеями концепції Нової української школи та положень Державного стандарту початкової освіти щодо забезпечення наступності змісту, уникнення його дублювання під час організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти та початкових класах закладу загальної

середньої освіти, надання пріоритету соціалізації, моральному вихованню, формуванню мотивів пізнавальної діяльності.

Значно менша кількість батьків виявила зацікавленість у питаннях мотиваційної готовності дитини до школи, особливостей організації режиму майбутніх першокласників та їх пізнавальної діяльності, способів підтримки дитини в період адаптації до нових умов навчання. Слід зазначити, що це майже ті самі питання, що і в минулому році. Це свідчить про те, що батьки мало обізнані з концептуальними засадами Нової української школи; результати попередніх Інтернет-зборів недостатньо опрацьовані на рівні районів (міст, ОТГ) області та не використовуються при плануванні роботи з батьками у поточному навчальному році; недостатньо уваги приділяється реалізації листа МОН України від 19.04.2018 № 1/9-249 «Інструктивно-методичні рекомендації щодо забезпечення наступності дошкільної та початкової освіти».

За результатами Інтернет-зборів та на підставі даних, отриманих під час анкетування батьків дітей, можна зробити такі висновки щодо існування **проблем** в організації роботи закладів освіти з батьками майбутніх першокласників:

1. У батьків дітей залишається не сформованим розуміння поняття «готовність дитини до школи», складових цієї готовності та оптимальних форм їх формування. Це вказує на недостатній рівень роз'яснювальної роботи, що здійснюється в районах (містах, ОТГ) області з батьками майбутніх першокласників, формальний підхід до організації різних форм роботи з батьками.

2. Недостатня увага приділяється розвитку фізичних якостей дітей, формуванню їхньої мотивації до навчання. Разом із тим, при підготовці дитини до школи як батьками, так і педагогами перевага надається інтенсифікації навчальної діяльності, що суперечить психофізіологічним особливостям дітей та наносить шкоду здоров'ю майбутніх першокласників.

3. Залишається низькою якість роботи з батьками дітей у закладах дошкільної освіти: перевага надається традиційним формам роботи; не здійснюється своєчасне інформування батьків із актуальних питань підготовки до школи; не проводиться на достатньому рівні роз'яснювальна робота щодо правил прийому дітей до школи.

З огляду на вищезазначене, **рекомендуємо:**

1. Районним (міським, ОТГ) методичним кабінетам (центрам):

1.1. Довести до відома керівників закладів освіти аналітичну довідку про підсумки проведення Інтернет-зборів для батьків майбутніх першокласників у 2018/2019 н.р.

До 06.05.2019

1.2. Організувати використання різних форм роботи з батьками майбутніх першокласників у закладах освіти району (міста, ОТГ) та сприяти підвищенню якості їх проведення. Досліджувати запити батьків щодо тематики заходів на наступний навчальний рік.

Постійно

1.3. Проводити моніторинг ефективності роботи з батьками дітей майбутніх першокласників у закладах дошкільної освіти; здійснювати діагностування щодо визначення рівня обізнаності батьків з питань порядку прийому до школи та підготовки дітей до навчання в школі.

Щороку до 1 жовтня

1.4. Надавати адресну допомогу керівникам закладів дошкільної освіти в організації роботи з батьками дітей із підготовки їх до школи.

Постійно

1.5. Включити до плану методичних заходів з педагогічними працівниками закладів дошкільної та загальної середньої освіти питання реалізації наступності між дошкільною та початковою ланками освіти у контексті Концепції Нової української школи.

Протягом навчального року

2. Керівникам закладів освіти:

2.1. Здійснювати анкетування батьків майбутніх першокласників щодо визначення рівня їхньої обізнаності в питаннях підготовки дітей до школи, задоволення потреб у дошкільній освіті та з питань особистісного зростання дітей, рівня досягнення дошкільної зрілості для надання консультативної допомоги.

Двічі на рік

2.2. За результатами опитування планувати конкретні заходи, спрямовані на підвищення рівня поінформованості батьків дітей щодо складових готовності дітей до школи, оптимальних шляхів їх формування та ознайомлення з психологічними закономірностями розвитку дитини старшого дошкільного та молодшого шкільного віку.

Протягом року

2.3. У роботі з батьками дітей використовувати різноманітні групові та індивідуальні форми роботи: консультування, школи молодих батьків, школи батьків і дідусів, батьківських клубів, педагогічні лекторії, «педагогічної вітальні» з питань створення психологічно комфортних умов для сприйняття дитиною нової соціальної ролі школяра, проведення Днів відкритих дверей у закладах загальної середньої освіти тощо.

Постійно

2.4. Посилити інформаційно-просвітницьку роботу з батьками щодо підготовки дітей старшого дошкільного віку до школи з урахуванням їх психофізіологічних особливостей; особливу увагу приділити розвитку фізичних якостей дошкільників, формуванню їхньої мотивації до навчання; проводити Інтернет-консультації, вебінари, форуми для батьків; залучати батьків до участі у різних методичних заходах; створити на сайті закладу освіти

розділи (рубрики) на допомогу батькам щодо особливостей організації освітнього процесу в умовах реалізації Концепції Нової української школи.

Постійно

2.5. Для підвищення ефективності співпраці закладу освіти з сім'єю здійснювати диференційований підхід у роботі з батьками відповідно до їх інтересів, рівня обізнаності в проблемних питаннях щодо розвитку та виховання дітей. Залучати представників органів охорони здоров'я, психологічної служби, засобів масової інформації до роботи з батьками.

Постійно

2.6. Забезпечити дієве виконання річного плану закладів дошкільної та загальної середньої освіти з питань наступності між дошкільною та початковою ланками освіти (використання інтерактивних форм роботи для вивчення Базового компонента дошкільної освіти, державного стандарту початкової освіти, Концепції Нової української школи).

Постійно

Ректор

Л. ПОКРОЄВА

Алла Остапенко, 731-50-52
nova_gromada@ukr.net